

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.VII.30.018/2013/9.szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Dr. Brezniczky Andrea Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Brezniczky Andrea ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Halmos Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen részvény kiadása iránt a Pécsi Törvényszék előtt 14.P.20.256/2011. szám alatt indult és a Pécsi Ítéltábla Gf.V.30.317/2012/8. számú ítéletével befejezett perben a jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 225.000 (kettőszázhuszonötezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

i n d o k o l á s

Az alperes és a perben nem álló N B, valamint M L között 1999. augusztus 30-án részvénycsere szerződés jött létre, melyben többek között N B a tulajdonát képező T H Rt. (továbbiakban: részvénytársaság) 38 db törzs- és 38 db elsőbbségi, nyomdai úton előállított, 100.000 Ft névértékű részvényeit elcserélte az alperes tulajdonát képező részvényekkel.

A Pécsi Ítéltábla 2007. február 7-én kelt Gf.IV.30.292/2006/6. számú ítéletével helybenhagyta a Baranya Megyei Bíróság ítéletét, melyben a megyei bíróság kötelezte Nagy Balázst a részvénytársaság fenti részvényeinek az alperes részére történő kiadására, a részvények forgatmányozását ítéletével pótolta. A Legfelsőbb Bíróság a Gfv.X.30.244/2007/6. számú ítéletével az ítéltábla határozatát hatályában fenntartotta.

A felperes és N B 2006. december 16-án a részvénytársaság által kibocsátott fenti részvényekre ismét részvénycsere-szerződést kötött. A részvényeket - felperes állítása szerint - 2006. december 16-ai keltezéssel N B reá forgatmányozta. A részvénytársaság 2007. május 9-én kelt 1/2007./05.29./ számú alapítói határozatával

döntött a nyomdai úton előállított részvények dematerializált részvényekké történő átalakításáról. A fenti részvények benyújtására a határozatban megállapított időtartam alatt, vagyis 2007. június 1-től augusztus 6-áig nem került sor, azokat a részvénytársaság érvénytelenítette és az átalakított részvényeket az alperes értékpapír számláján írta jóvá.

A felperes keresetében 1 db 100.000 Ft névértékű dematerializált törzsrészvény kiadására kérte kötelezni az alperest, hivatkozva a Ptk. 115. § /3/ bekezdésében, illetve 193. § /1/ bekezdésében foglaltakra.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, állítva, hogy a forgatmányozásra 2006. december 16-án nem került sor.

A Pécsi Törvényszék a 2012. június 12-én kelt ítéletével a keresetet elutasította. Ítélete indokolásában kifejtette, a felperes a perbeli részvények feletti tulajdonjogát a 2006. december 16-i keltezéssel ellátott részvéncsere szerződés, valamint közjegyző előtti előzetes bizonyítási eljárásban egy 2011. március 4-én felvett jegyzőkönyvvel kívánta igazolni. Ez utóbbi szerint a felperes jogi képviselője útján bemutatta a közjegyzőnek, a birtokában levő sérülésmentes, eredeti aláírásokat tartalmazó 1 db részvényt. Ennek hátoldalán a tulajdonos nevéként a felperes neve került feltüntetésre, a forgatmány kelte 2006. december 16-a. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésével arra a következtetésre jutott, hogy a perbeli részvények forgatmányozására a felperes által csatolt bizonyítékok ellenére nem kerülhetett sor 2006. december 16-án. Hivatkozott arra, hogy N B a Pécsi Ítéltábla előtt Gf.IV.30.292/2006. szám alatt folyamatban levő fellebbezési eljárásban nem hivatkozott az említett időpontban történt részvényátruházásra, sőt a Pécsi Megyei Bíróság előtti 8.G.20.302/2006. számú perben a részvények tulajdonosaként lépett fel még 2007. februárjában és márciusában is. A felperes először 2007. június 29-én a N B által a Baranya Megyei Bíróság előtt 8.P.21.413/2006. számú, változásbejegyző végzés hatályon kívül helyezése iránti perben állította a tulajdonjogát abból a célból, hogy N B oldalán a perbe beléphessen. A felperes a részvények megszerzésének tényét a részvénytársaságnak 2007. július 25-én jelentette csak be anélkül, hogy a részvényeit a benyújtotta volna, figyelemmel az időközben elhatározott dematerializációra. 2007. július 27-én ugyanakkor keresetet nyújtott be a részvények dematerializálását elrendelő 1/2007.(V.29.) számú alapítói határozattal szemben. E per a Baranya Megyei Bíróság előtt 8.G.20.941/2007. szám alatt indult. Az elsőfokú bíróság mindezek alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy a felperes által csatolt két dokumentumon kívül nincsen olyan adat, vagy körülmény, mely igazolná, hogy a perbeli részvények forgatására 2006. december 16-án sor került, vagy legkésőbb 2007.

február 7-éig a forgatás megtörtént volna. A peres iratok szerint ugyanis 2007. június 29-én kívánt a felperes először részvényesi jogokat gyakorolni, de eddig az időpontig a részvénykönyvbe történt bejegyzése érdekében nem járt el. Az elsőfokú bíróság végül rámutatott arra, hogy a Pécsi Ítéltábla Gf.IV.30.068/2008/3., illetve a Legfelsőbb Bíróság Gfv.X.30.351/2008/4. számú határozatában foglaltak nem alkalmasak a felperes tulajdonjogának igazolására, mert a hivatkozott per tárgya alapítói határozat felülvizsgálata volt.

A Pécsi Ítéltábla 2012. október 17-én kelt ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú eljárás során beszerezte a Baranya Megyei Bíróság mint Cégbíróság Cgt.02-07-000108 számú, valamint a Baranya Megyei Bíróság G.20.302/2006. számú iratait. Rámutatott, a cégbíróság előtti törvényességi felügyeleti eljárásban még 2007. április 20-án is N B a részvénytársaság részvényeseként lépett fel, iratbetekintési jogát kívánta gyakorolni. Rögzítette továbbá, hogy az alperes 2010. február 18-án, illetve március 10-én kelt kérése ellenére a felperes a tulajdonosváltozást igazoló dokumentumokat nem bocsátotta az alperes rendelkezésére.

A másodfokú bíróság kifejezte, a felperes tulajdonjoga megállapítása iránt pert indíthatott, figyelemmel a Ptk. 115. § /1/, 193. § /1/, illetve a 94. § /2/ bekezdésében írtakra. A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) 180. § /3/ bekezdése értelmében a felperesre hárult annak bizonyítása, hogy a dematerializált részvény tulajdonosa nem az alperes. Álláspontja szerint, mivel a felperes a nyomdai úton előállított részvény birtokában van, a forgatmány őt jogosultként megjelöli, ezért a nyomdai úton előállított részvényből eredő jogok gyakorlására jogosultnak kell tekinteni. A felperes azonban a nyomdai úton előállított részvényeket nem nyújtotta be, nem kötött értékpapírszámla szerződést, emiatt nem tulajdonosa a dematerializált részvénynek. Rögzítette továbbá, hogy a perben dematerializált részvény tulajdonjogáról kellett döntenie, a per kereteit meghaladja annak vizsgálata, hogy a részvények előállítási módjának megváltoztatása jogszerűen történt-e.

A másodfokú bíróság kiemelte, a Pp. 206. §-a szerinti okszerű mérlegeléssel jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a perbeli részvény forgatmányozására 2007. február 7-ét követően kerülhetett sor. Helytállónak találta az elsőfokú bíróság által hivatkozottakat, melyet kiegészített a N B által kezdeményezett törvényességi felügyeleti eljárás egyes adataival. Rámutatott, a Pécsi Ítéltábla Gf.IV.30.068/2008/3. számú, illetve a Legfelsőbb Bíróság Gf.X.30.351/2008. számú határozatában a bíróságok nem a részvények feletti tulajdonjog fennállásáról döntöttek. Szükségtelennek találta a felperes által indítványozott tanúk meghallgatását, mert a mérlegelt okirati bizonyítékokra, valamint N B és a felperes korábban tett nyilatkozataira

tekintettel azt kell megállapítani, hogy a forgatmányozásra 2007. február 7-e után kerülhetett sor.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és keresetének megfelelő határozat meghozatalát kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Ptk. 117. § /2/ bekezdését, 338/B. § /3/ és /4/ bekezdését, a 338/C. § /1/ bekezdés b/1. pontját, /2/ bekezdését, a Gt. 180. § /2/ és /3/ bekezdését, a törkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (Tpt.) 11. § /2/ és /3/ bekezdését, a 12. §-át, valamint a Pp. 196. § /1/ bekezdését és 199. §-át.

Kifejtette, az ügyben eljáró bíróságok a tényállást teljes körűen nem derítették fel, az ellentmondásokat nem tisztázták. Bár a jogerős ítélet egyértelműen megállapítja, hogy a felperes a nyomdai úton előállított részvény birtokában van, a forgatmány őt jogosultként tünteti fel, e körülmény azonban a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem igazolja, hogy a felperes egyben a dematerializált részvény tulajdonosa is lenne, vagyis - szemben a Tpt. 11. és 12. §-ában foglaltakkal - úgy ítélte, hogy a részvény előállítási módjának megváltoztatása a tulajdonos személyében is változást eredményez. Tévesnek tartotta a másodfokú ítéletben arra vonatkozóan írottakat, hogy mivel dematerializált részvény tulajdonjogáról kellett a perben döntenie, nincs jelentősége annak, hogy az előállítási mód megváltoztatására a jogszabályi előírásoknak megfelelően került-e sor. Állította, a részvénytársaságnak a tulajdonszerzését 2007. július 25-én bejelentette, így az rt. jogszabálysértően járt el, amikor az alperes értékpapírszámláján írta jóvá a dematerializált részvényeket. A perbeli, nyomdai úton előállított értékpapírok ugyanis az előállítási mód megváltoztatásakor nem voltak az alperes birtokában, önmagában a jogerős ítélet bemutatása az alperes tulajdonjogát nem igazolja. Felperes hangsúlyozta, jelen perben elsődleges kérdés az, hogy a felperes megszerezte-e a kiadni kért, nyomdai úton előállított törzsrészvény tulajdonjogát, ha igen, ebben az esetben a dematerializált részvény tulajdonosának is őt kell tekinteni. Ellentmondásosnak tartotta a másodfokú bíróság azon álláspontját, hogy bár a nyomdai úton előállított részvényekből eredő jogok gyakorlására a felperes jogosult, a dematerializált részvények tulajdonjoga ennek ellenére az alperest illeti meg, mert a felperes elmulasztotta a részvények dematerializálásakor a nyomdai úton előállított értékpapírok, köztük a „kiadni kért” részvényt az átalakításra benyújtani. Állította, amennyiben a másodfokú bíróság szerint a dematerializálás tulajdonjogot keletkeztető aktus, nem kellett volna vizsgálnia, hogy a forgatmányozásra mikor került sor. Amennyiben a felperes a perbeli nyomdai úton előállított részvény tulajdonosa, úgy a keresete alapos.

A felperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság megsértette a Pp. 206. § /1/ bekezdését is azzal, hogy a tényállást teljes körűen

nem tárta fel. A korábbi peres iratok anyagára hivatkozva az indítványozott tanuk meghallgatásától elzárkózott. A bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelve jutott arra a következtetésre, hogy a perbeli részvény felperesre történt forgatmányozása 2007. február 7. napja előtt nem történhetett meg. A felperes állította, túlzott jelentőséget tulajdonítottak a perben eljáró bíróságok N B-nek a megelőző bírósági eljárásokban tett nyilatkozatainak. Azokban az eljárásokban a felperes félként nem vett részt, illetve, azok tárgya nem a részvények tulajdonjogának megállapítása volt. Ugyanakkor nem vették figyelembe a Pécsi Ítéltábla Gf.IV.30.068/2008/3. számú határozatában foglaltakat, mely szerint a felperes a részvény tulajdonját megszerezte. Utalt rá, ezt a megállapítást a Legfelsőbb Bíróság a Gfv.X.30.351/2008/4. számú felülvizsgálati határozatában sem bírálta felül. A felperes nyomatékka hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság Gfv.X.30.413/2007/5. számú ítéletében foglaltakra, melynek értelmében 2006. december 16. napját megelőzően a perbeli részvény tulajdonosa N B volt. Utalt továbbá a Legfőbb Ügyészség NF 1209/2008/1-I. számú határozatában írtakra, mely szerint nem lehet megállapítani, hogy a forgatmányozás során okirat hamisításra került sor. Rámutatott, a Szigetvári Városi Bíróság 0205-4Vh.758/2007/4. számú határozatában rögzítette, hogy N B a részvényeket 2006. december 16-án a felperesre ruházta át, így a részvények önként történő kiadásának elmulasztása rendbírság kiszabására nem ad alapot. Mindezek alapján a felperes szerint megállapítható, hogy a perben eljáró bíróságok a rendelkezésre álló bizonyítékokat egyoldalúan értékelték.

A felülvizsgálati eljárásban a felperes csatolta a PSZÁF 2013. június 28-án kelt állásfoglalását a részvények dematerializációjával összefüggésben.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását kérte.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és azt a felhozott okokból nem találta az ügy érdekét érintően jogszabálysértőnek.

A dematerializált „részvény kiadására” irányuló keresetre tekintettel a felperest terhelte a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglaltak szerint annak bizonyítása, hogy szemben a Tpt. 138. § (2) bekezdésében, illetve a Gt. 180. § (3) bekezdésében foglalt törvényi vélelemmel megszerezte a dematerializált és az alperes értékpapírszámláján nyilvántartott részvény tulajdonjogát a Ptk. 117. § (2) bekezdése, illetve a Ptk. 338/B. § (3) és (4) bekezdése szerint.

A Kúria osztotta a felperes azon álláspontját, hogy a perben eldöntendő elsődleges jogkérdés az volt, miszerint a felperes a

később dematerializált részvénné átalakított nyomdai úton előállított részvény tulajdonjogát megszerezte-e 2006. december 16-án, mint állította. Az eljáró bíróságok ezért nem hagyhatták figyelmen kívül az alábbiakat. N B, - akitől a felperes tulajdonjogát származtatja - figyelemmel a Pécsi Ítéltábla 2007. február 7-én kelt Gf.IV.30.292/2006/6 számú jogerős ítéletében foglaltakra, a részvény átruházására már ezen időpontot követően nem volt jogosult. Az említett ítélet ugyanis N B-t, többek között, a per tárgyát képező, akkor még nyomdai úton előállított részvények jelen per alperese részére történő kiadásra kötelezte, azok forgatmányozását ítéletével pótolta.

A perben a felperes bizonyította, hogy a nyomdai úton előállított részvény birtokában van, illetve azt N B reá forgatta. A Ptk. 338/C.§ (1) bekezdés b) 1 alpontja szerint a részvényből eredő jogok gyakorlására - főszabály szerint - figyelemmel a részvény alaki legitimációs hatására, a felperest jogosultnak kell tekinteni. Ugyanakkor a hivatkozott § (4) bekezdése értelmében, ha törvény eltérően nem rendelkezik az (1) bekezdés szerint jogosultnak tekintendő jóhiszemű személyeknek az értékpapírból eredő jogosultságát nem befolyásolja az, ha valamely korábbi átruházásnak nem volt jogcíme, vagy ha a jogcím érvénytelen vagy hatálytalan volt. Ebből következően a részvény alaki legitimációs hatása jóhiszemű személy esetén érvényesül. A felperest pedig jóhiszemű személynek azért nem lehet tekinteni, mert a később kifejtendőkhöz alapján a forgatásra nem a forgatmányban feltüntetett időpontban került sor.

A perben eljáró bíróságok a Kúria megítélése szerint helyesen, a bizonyítékok okszerű és az iratoknak megfelelő mérlegelésével jutottak arra a következtetésre, hogy a felperes 2006. december 16-i tulajdonszerzését az általa csatolt okiratok nem tudták hitelt érdemlően bizonyítani. Az N B-vel 2006. december 16-án kötött részvénycsere szerződés, illetve a 2011. március 4-én közjegyző előtt bemutatott, 2006. december 16-i keltezésű, forgatmánnyal ellátott nyomdai úton előállított, névre szóló részvény a per egyéb adatai alapján a forgatás időpontját nem bizonyítják. A forgatmányon szereplő keltezéssel szemben, Nagy Balázsnak és a felperesnek egyéb peres és nemperes eljárásokban, illetve peren kívüli levelezésben tett nyilatkozataira tekintettel - melyeket a perben eljáró bíróságok ítéletei a szükséges mértékben ismertettek - okszerűen arra kell következtetni, hogy a forgatásra a forgatmányban szereplő időpontban nem kerülhetett sor, sőt a forgatás 2007. február 7-ig nem is történt meg.

A Kúria a perben eljáró bíróságok egyező mérlegelését nem találta „egyoldalúnak”.

A felperes által a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott iratok alapján sem lehet a bíróságokétól eltérő következtetésre jutni. Az

azokkal érintett eljárásokban tett nyilatkozatokra a perben eljáró bíróságok többségében hivatkoztak is. Helyesen mutattak rá, a Pécsi Ítéltábla Gf.IV.30.068/2008/3, illetve a Legfelsőbb Bíróság Gfv.X.30.351/2008/4. számú határozatában írtakhoz a jelen perben nem voltak kötve. A megelőzően hivatkozott eljárás más peres felek között folyt, annak tárgya társasági határozat felülvizsgálata volt. Abban a perben jelen per felperesének perlési jogosultságával összefüggésben nem is volt szükséges érdemben vizsgálni, hogy a forgatásra mikor került sor, mivel a felperes részvénytörzsi bejegyzését nem kezdeményezte, így kereset indítási jog már emiatt sem illette meg.

A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Gfv.X.30.413/2007/5 sz. ítéletében a Legfelsőbb Bíróság ugyancsak olyan jogkérdésről döntött, melyben nem volt jogi jelentősége, hogy a felperes a részvények tulajdonjogát mikor szerezte meg.

A Legfőbb Ügyész említett határozatában írtak ugyancsak nem zárják ki, hogy a perben eljáró bíróságok a rendelkezésükre álló dokumentumok, bizonyítékok alapján eldöntsék, hogy a forgatásra mikor került sor. Mászt kell bizonyítani más bizonyítottsági szint mellett egy büntetőjogi felelősség, nevezetesen okirat hamisítás megállapítására irányuló büntető eljárásban, mint jelen eljárásban. A végrehajtási rendbírságról döntő határozatban írtak sem tekinthetők olyan megállapításoknak, melyek a jelen perben rendelkezésre álló bizonyítékok mellett a perben eljáró bíróságok mérlegelése okszerűtlensége megállapítására alkalmasak lennének.

A felperes sérelmezte, hogy az általa kért tanúk kihallgatása elmaradt. Tényként állapítandó meg ugyanakkor, hogy mind a tanúként kihallgatni kért N B, mind T J írásban nyilatkozott. A felperes sem a peres eljárás során, sem felülvizsgálati kérelmében nem jelölte meg pontosan, hogy a szóbeli kihallgatásukkal mit kíván igazolni. T J írásbeli nyilatkozatában kijelentette, hogy a részvénytörzsi szerződésre 2006. december 16-án került sor, ő a szerződés egyik aláírója, e szerződéssel kapcsolatban tud szükség esetén nyilatkozni. A perben azonban nem annak van ügydöntő jelentősége, hogy a részvénytörzsi szerződés megkötésére mikor került sor, hanem annak, hogy a nyomdai úton előállított részvény forgatása mikor történt meg. Az 1/2000 PJE határozat szerint ugyanis különbséget kell tenni a jogcímet keletkeztető és a tulajdon átruházását eredményező rendelkező jogügylet között. Az elsőként említett a részvénytörzsi szerződés, míg a második a forgatmány. Ez utóbbival kapcsolatban a tanú nem jelezte, hogy lenne konkrét ismerete. N B pedig többszöri megidézése ellenére személyesen nem jelent meg, de írásban nyilatkozott. Ezen nyilatkozata azonban elsődlegesen a perben nem releváns időszakra vonatkozott.

A Kúria megítélése szerint is önmagában e két személy tanúvallomása nem lehetett volna alkalmas arra, hogy a forgatás időpontját a felperesre kedvező időpontban lehessen meghatározni.

A Kúria a fentebb kifejtettekre tekintettel nem ért egyet a másodfokú bíróság azon megállapításával, hogy a felperes a nyomdai úton előállított részvény felett a tulajdonjogot jogszerűen megszerezte.

Mivel a felperes a nyomdai úton előállított részvény felett a tulajdonjogot nem szerezte meg, nem válhatott a részvény előállítási módjának megváltoztatásával létrejött dematerializált részvény tulajdonosává sem. A másodfokú bíróság arra helyesen mutatott rá, hogy a dematerializálás folyamatának jogszerűsége jelen eljárás tárgyát nem képezheti. A részvénytársaság ugyanis nem áll perben, továbbá a nyomdai úton előállított részvény jogszerű megszerzésének hiányában, ebből adódó jogérdek nélkül a felperes nem is hivatkozhat a dematerializálás során elkövetett, általa állított, de jelen eljárásban nem vizsgálendő jogsértésekre.

A Kúria rámutat arra is, hogy a felülvizsgálati eljárásban csatolt PSZÁF véleménynek, - ha annak figyelembe vételét a Pp. 275. § (1) bekezdése nem zárna ki - a fent kifejtettekre tekintettel a per eldöntése szempontjából jelentősége nincs. Ezen hivatkozott vélemény egyébként a Kúriát nem köti és azt a PSZÁF nem jelen tényállás teljeskörű ismeretében adta.

Ezért a Tpt. 11. és 12. §-ában foglaltak megsértése érdemben nem volt vizsgálható, a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Ptk., Gt. és Pp. szabályok pedig nem kerültek megsértésre.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alkalmazásával hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, így a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét megtéríteni. A jogi képviselő munkadíját a Kúria a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alkalmazásával, a 4/A. § (1) bekezdése szerint ÁFA-val növelten 200.000 Ft-ban állapította meg, míg az úti költséget az alperes által megjelölt és a felperes által nem vitatott összegben, vagyis 25.000 Ft-ban.

Budapest, 2013. szeptember 17.

Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes sk. a tanács elnöke, Dr. Vezekényi Ursula sk. előadó-bíró, Dr. Csőke Andrea sk. bíró

